

SISÄLLYS

Puheenjohtajan katsaus	2
Ordförandens översikt	4
1. Ylioppilastutkintolautakunnan tehtävät ja organisaatio	6
1.1 Toiminnan tarkoitus	6
1.2 Keskeiset tavoitteet vuonna 2003	6
1.3 Ylioppilastutkintolautakunta	6
1.4 Kanslia	7
1.5 Tilat	8
1.6 Kokoukset vuonna 2003	8
1.7 Lautakunnan päätökset ja lausunnot	9
1.8 Kehittämishankkeet	10
1.9 Yhteistyötahot	12
2. Vuoden 2003 ylioppilastutkinnot	12
2.1 Kevään tutkinto	12
2.2 Syksyn tutkinto	13
2.3 Kevään ja syksyn tutkinnot yhteensä	13
3. Rakennekokeilu	13
4. Koulutustoiminta	13
5. Ylioppilastutkintolautakunnan tiedotus	14
6. Ylioppilastutkintolautakunnan talous	15
6.1 Nettobudjetoitavat tulot	15
6.2 Tulot	15
6.3 Menot	15

Puheenjohtajan katsaus

Ylioppilastutkinto on ollut jo yli 150 vuoden ajan suomalaisen koulutusjärjestelmän keskeinen elementti. Tutkinto on oikeastaan vielä enemmän, se on vakiintunut kansallinen instituutio. Pitkä ikä ja vakiintuneisuus eivät kuitenkaan merkitse paikalleen pysähtyneisyyttä, päinvastoin. Tutkinto on jo muutaman vuoden ajan ollut harvinaisen voimakkaassa kehitysvaiheessa.

Kansallisen instituution kehittämiseen kohdistuu tavallista vahvemmin jossain ihmismielen syvyyksissä asuvasta säilytysvaistosta nouseva muutosvistarinta. Ylioppilastutkintolautakuntakin on saanut tämän tuta sellaisissa kehitysehdotuksissa, joiden päätäntä ei ole ollut sen omassa vallassa. On tietysti hyvä, ettei mitään hätiköityjä muutoksia tehdä suin päin. Perusteltuja uudistuksia pitäisi kuitenkin voida tehdä, jotta tutkinto olisi jatkuvasti tehtävänsä tasalla.

Esitys reaalikokeen muuttamisesta erillisten reaaliaineiden kokeiksi herätti kertomusvuoden alussa suurta huomiota ja aiheutti kiivaitakin kannanottoja. Erityisesti väiteltiin reaalikokeen ja yleissivistyksen yhteydestä. Valtioneuvosto hyväksyi lopulta uudistuksen aivan viimeisinä toiminaan eduskuntavaalien jälkeen 27.3.2003. Näin vuoden 2000 ylioppilastutkinnon kehittämistyöryhmän aloittama uudistustyö sai päätepisteen kolmen vuoden uurastuksen jälkeen. Onneksi opetusministeriöllä riitti sitkeyttä. Koko prosessin vaikeutta kuvaa hyvin se, että valtioneuvosto hyväksyi esityksen vasta viidennellä käsittelykerralla! Suurimmaksi kiistanaiheeksi nostettu yleissivistävyyden vaalinta ratkaistiin silloin vaatimuksella, että kussakin reaaliaineen kokeessa tulee olla oppiainerajat ylittäviä tehtäviä.

Reaalikokeen korvaaminen erillisten reaaliaineiden kokeilla on suurimpia tutkintoon koskaan tehtyjä muutoksia. Se nostaa reaaliaineiden painon tutkinnossa samaksi kuin lukio-opetuksessa. Uudistus lisää myös ylioppilastutkinnon käyttömahdollisuuksia yliopistojen ja korkeakoulujen valinnoissa. Erilliset reaaliaineiden kokeet järjestetään ensimmäisen kerran keväällä 2006. Lautakunta on pyrkinyt parhaansa mukaan informoimaan lukioita uudistuksesta lähettämällä tietoa sen etenemisestä sekä järjestämällä yhteistyössä lukioiden rehtorien yhdistyksen SURE:n kanssa koulutustilaisuuksia. Tällä linjalla on syytä jatkaa edelleenkin. Reaaliaineiden kokeiden ohjeet ja määräykset pyritään saamaan valmiiksi kevääseen 2004 mennessä.

Reaalikokeen uudistuksen myötä tuli välttämättömäksi lautakunnan tietojärjestelmän uudistaminen vuoden 2005 loppuun mennessä. Uudesta tietojärjestelmästä järjestetyn tarjouskilpailun voitti TietoEnator, jonka kanssa myös solmittiin sopimus kokonaisuudistuksesta. Opetusministeriö on luvannut rahoittaa uudistuksen, joten kokelasmaksuja ei tarvitse sen vuoksi korottaa.

Reaalikokeen uudistuspäätöksen jälkeen oli mahdollista käydä käsiksi vuoroaan odottaneeseen äidinkielen kokeen uudistukseen. Lautakunta päätti, neuvoteltuaan asiasta opetusministeriön kanssa, että äidinkielen koe uudistetaan keväällä 2007. Uusi koe koostuu edelleen kahdesta osasta eli tekstitaidon kokeesta ja esseekokeesta, mutta nyt kokeen molemmat osat arvostellaan ja lopullinen arvosana muodostuu niiden painotetun pistesumman perusteella. Uuden äidinkielen kokeen avulla voidaan nykyistä paremmin arvioida kokelaan tietoja, taitoja ja kypsyyttä. Kaikille pakollisen kokeen kahden osan arvostelu entisen yhden sijasta tulee valitettavasti nostamaan lautakunnan menoja.

Opetushallitus sai kertomusvuonna valmiiksi uudet, entistä täsmällisemmät opetussuunnitelman perusteet. Ne otetaan käyttöön vaiheittain syksystä 2005 alkaen. Lautakunta on jo aloittanut sen selvittelyn, miten ne vaikuttavat eri oppiaineiden ylioppilaskokeisiin.

Osittain tähän liittyen lautakunta perusti kielikokeiden kehittämistyöryhmän. Opetussuunnitelman perusteiden muutosten vaikutusten selvittämisen lisäksi ryhmän on tarkoitus kartoittaa yleisemminkin

kielikokeiden uudistustarvetta sekä tehdä siitä ehdotuksia. Eräs tärkeä kysymys on suullisen kielitaidon mahdollinen mittaaminen ylioppilastutkinnossa.

Kielilain uudistuksen myötä jouduttiin uudistamaan myös julkisen hallinnon kielitaitovaatimukset. Tässä yhteydessä heräsi kysymys ylioppilastutkinnossa osoitetun kielitaidon riittävydestä julkisessa hallinnossa. Opetusministeriön asettamana selvitysmiehenä katsoin, että toisen kotimaisen kielen ylioppilaskokeella voitaisiin osoittaa sekä riittävä ymmärtämisen että kirjallinen taito. Lopulliseen kielitaitoasetukseen otettiin kuitenkin vain ymmärtämisen taidon osoittaminen ylioppilastutkinnolla.

Tutkinnon rakenteen kehittäminen on edelleen avoin. Laajennettu rakennekokeilu on jatkunut ja lisännyt suosiotaan, mutta asia ei ole muuten edennyt. Opetusministeriön syksyllä lausunnolla olleeseen Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman luonnokseen oli asiasta kirjattu vain, että ministeriö tekee vuonna 2004 tarvittavat päätökset tutkinnon rakenteen kehittämisestä. Puhtaasta koulutuksellisesta näkökulmasta katsoen kokeilurakenteen vakinaistaminen olisi selviö. Asiaan liittyvä kielipoliittinen aspekti on kuitenkin sitonut uudistuksen etenemisen solmuun, jota ei toistaiseksi ole saatu avatuksi. Missä viipyy Aleksanteri?

Kertomusvuonna kokelasmäärä kääntyi laskuun, ensimmäistä kertaa hajautetun tutkinnon aikana. Aika näyttää, onko kysymys satunnaisvaihtelusta vai jostain pysyvämmästä ilmiöstä. Asia ei ole merkityksetön lautakunnalle, koska se maksaa kaikki kiinteät menot kanslian virkamiesten palkoista alkaen kokelasmaksutuloista. Alentunutkin kokelasmäärä, 80 028, oli kaikkien aikojen toiseksi suurin.

Valtionhallinnossa on vireillä palkkausjärjestelmän uudistus. Tavoitteena on korvata nykyiset palkkaluokat uudella järjestelmällä vuonna 2005. Lautakunta on perustanut työryhmän valmistelemaan kanslian virkamiesten palkkausjärjestelmän uudistamista. Uudistustyö pyritään saamaan päätökseen vuoden 2004 loppuun mennessä.

Kaiken tämän uudistamisen ja kehittämisen ohella lautakunta pystyi suorittamaan kunnialla perustehtävänsä järjestämällä moitteettomasti kevään ja syksyn tutkintokerrat. Jälleen kerran on syytä kiittää lautakunnan jäseniä siitä verrattomasta ja korkealaatuisesta työpanoksesta, minkä he ovat tutkinnon hyväksi tehneet, oman toimensa ohella. Tällaista vastuuta on harvoin uskottu sivutoimisten tehtäväksi ja sen erinomainen hoitaminen osoittaa, että jäsenet tuntevat vastuunsa Suomen nuorisoa kohtaan. Vähintään yhtä suuri kiitos on annettava lautakunnan kanslialle, joka on tänäkin vuonna hoitanut tutkinnon teknisen toimeenpanon tiukkojen aikataulujen puitteissa erinomaisella huolellisuudella ja tarkkuudella.

Ylioppilastutkinnon 150-vuotisjuhlaan kirjoittamassaan runossa Lassi Nummi vertaa tutkintoa tiedon portaikon marmoriseen tasanteeseen, jonne saapunut nuori on perillä, mutta samalla valmiina lähtöön, uuteen nousuun. Suomen oloissa marmorinen tasanne vaatii ajoittain paitsi yksittäisten laattojen myös koko rakenteen uudistamista. Ellei niin tehdä, ei nuorisolla ole tasannetta, jota pitkin siirtyä uuteen nousuun. Ja miten käy sitten maalle, joka ei anna nuorille mahdollisuuksia tiedon portailla kulkemiseen?

Aatos Lahtinen

Ordförandens översikt

I mer än 150 års tid har studentexamen varit ett centralt element i utbildningssystemet i Finland. Studentexamen är egentligen något utöver detta, den är en erkänd nationell institution. En hög ålder och en etablerad ställning behöver ändå inte betyda stagnation, tvärtom. Examen har i några års tid befunnit sig i en fas av ovanligt stark förändring.

En förändring av en nationell institution väcker till liv ett motstånd som tar sig starkare uttryck än vanligt och botten i människosinnets instinkt att bevara och slå vakt om det bestående. Studentexamensnämnden har fått känna av detta i sådana förslag till ändringar som den inte har haft makt att fatta beslut om själv. Det är naturligtvis bra att inte hals över huvud rusa iväg och göra förhastade förändringar. Väl motiverade reformer bör ändå kunna genomföras, för att examen ska vara à jour med utvecklingen och fylla sin uppgift.

Förslaget att omvandla realprovet till en serie prov i enskilda realämnen väckte i början av verksamhetsåret stor uppmärksamhet och gav upphov till en rad häftiga uttalanden. Vad man speciellt disputerade om var sambandet mellan realprovet och allmänbildningen. Statsrådet godkände till slut reformen som en av sina sista åtgärder efter riksdagsvalet 27.3.2003. Därmed sattes punkt för tre år av ansträngningar inom den arbetsgrupp som år 2000 hade tillsatts för reformen av studentexamen. Undervisningsministeriet visade lyckligtvis prov på uthållighet. Hur svår process det var fråga om visas av att statsrådet kunde godkänna propositionen först vid femte behandlingen! Värnandet av allmänbildningen som hade blivit den största tvistefrågan tillgodosågs då genom kravet att det i varje prov i ett realämne ska finnas uppgifter som överskrider gränserna för läroämnena på gymnasiet.

Omvandlingen av realprovet till en serie prov i enskilda realämnen är en av de största ändringar som någonsin företagits i examen. Genom denna förändring får realämnena samma vikt i examen som de har i undervisningen på gymnasiet. Tack vare reformen kommer studentexamen att kunna utnyttjas mer effektivt än förr i antagningen av studenter till universitet och högskolor. Prov i enskilda realämnen arrangeras för första gången våren 2006. Nämnden har efter bästa förmåga försökt informera gymnasierna om reformen genom att skicka ut information om dess framskridande och genom utbildningsdagar som har arrangerats i samarbete med gymnasierektorernas förening, Finlands rektorer rf. På den linjen är det skäl att fortsätta även framöver. Anvisningar för och föreskrifter om proven i realämnena kommer nämnden att färdigställa under våren 2004.

Reformen av realprovet aktualiserade en förnyelse av nämndens datasystem som ska vara slutförd inom år 2005. En offerttävling om det nya datasystemet vanns av TietoEnator, som nämnden även har slutit avtal med om en total förnyelse av systemet. Undervisningsministeriet har lovat finansiera förnyelsen, vilket innebär att examinandavgifterna inte för den skull behöver höjas.

Efter beslutet om reformen av realprovet blev det möjligt att ta itu med modersmålsprovet som fått vänta på att komma i tur för en reform. Efter att ha förhandlat med undervisningsministeriet i frågan fattade nämnden beslut om en reform av modersmålsprovet våren 2007. Det nya provet ska alltså vara fördelat på två prov, dvs. ett prov i textkompetens och ett essäprov, men nu ska båda delarna av provet bedömas och det slutgiltiga vitsordet kommer att bestämmas av det sammanvägda poängtalet för delarna i fråga. Med hjälp av det nya provet i modersmålet ska det bli möjligt att bättre än nu bedöma examinandens kunskaper, färdigheter och mognad. Genom att modersmålsprovet är obligatoriskt för alla kommer bedömningen av båda delarna i stället för tidigare bara den ena delen tyvärr att bidra till en ökning av nämndens utgifter.

Utbildningsstyrelsen färdigställde under verksamhetsåret på nya och – jämfört med tidigare – mer exakta grunder för läroplanen. De nya grunderna för läroplanen tas i bruk stegvis från och med hösten 2005. Nämnden har redan börjat reda ut hur proven i enskilda läroämnen påverkas av den nya läroplanen.

Delvis med anledning av den nya läroplanen har nämnden tillsatt en arbetsgrupp som ska se över språkproven i examen. Arbetsgruppen ska utreda konsekvenserna av ändringarna i grunderna för läroplanen och samtidigt kartlägga behovet av en reform av språkproven samt lägga fram förslag till en reform. En viktig fråga är den som gäller en eventuell mätning av den muntliga språkfärdigheten i studentexamen.

Genom språklagsreformen blev det också nödvändigt att förnya kraven på språkkunskaper inom den offentliga förvaltningen. I det sammanhanget väcktes frågan om förhållandet mellan språkfärdighet visad i studentexamen och kraven i den offentliga förvaltningen. Som utredningsman tillsatt av undervisningsministeriet ansåg jag att ett prov i det andra inhemska språket skulle kunna visa tillräcklig förmåga att både förstå och skriva svenska/finska. Den slutgiltiga språkkunskapsförordningen tar ändå upp bara förståelseförmåga visad genom studentexamen.

Reformen av examensstrukturen är alltså en öppen fråga. Strukturexperimentet har fortsatt i utvidgad omfattning och även ökat i popularitet, men för övrigt har frågan inte avancerat. I undervisningsministeriets utkast till Plan för utveckling av utbildning och forskning som var på remissrunda under hösten sades bara att ministeriet år 2004 ska fatta de beslut som behövs för en reform av examensstrukturen. Sett i ett rent utbildningsmässigt perspektiv skulle införandet av en ny examensstruktur vara en självklarhet. Den språkpolitiska aspekten på frågan har likväl blivit en hård knut som man tills vidare inte har lyckats lösa upp. Var dröjer Alexander?

Under verksamhetsåret sjönk antalet examinander, för första gången under den tid det varit möjligt att avlägga examen spridd över tid. Tiden får utvisa om det är fråga om en variation av tillfällig art eller om en företeelse av mer varaktig art. Frågan är inte utan betydelse för nämnden, eftersom nämnden betalar alla fasta utgifter som t.ex. de anställdas löner från de inkomster nämnden har av examinandavgifterna. Också det minskade antalet examinander, 80 028, var det näst största i nämndens historia.

Inom statsförvaltningen pågår en omläggning av lönesystemet. Avsikten är att de nuvarande löneklasserna 2005 ska ersättas med ett nytt system. Nämnden har tillsatt en arbetsgrupp som ska bereda det nya lönesystemet för de anställda på kansliet. Arbetsgruppen ska ha slutfört sitt arbete inom år 2004.

Utöver allt reformarbete kunde nämnden med heder ägna sig åt sin grundläggande uppgift att arrangera examina, som både vår och höst genomfördes klanderfritt. Än en gång har jag anledning att framföra ett tack till medlemmarna i nämnden för den storartade och högklassiga insats de gör för examen, vid sidan av egen tjänst. Ett dylikt ansvar brukar sällan anförtros personer som bisyssla, och att medlemmarna fullgör sin uppgift så utmärkt väl visar att de känner sitt ansvar mot Finlands ungdom. Ett minst lika stort tack går till kanslipersonalen, som inom ramen för ett strikt tidsschema har svarat för det tekniska genomförandet av examen med utmärkt omsorg och noggrannhet.

I dikten till studentexamens 150-årsjubileum jämför Lassi Nummi examen med en marmoravsats i kunskapens trappa, en avsats som de unga har nått men samtidigt är beredda att lämna och gå vidare från. I finländska förhållanden kräver marmoravsatsen tidvis en reform, där inte bara enskilda marmorplattor byts ut utan hela strukturen ses över. Om inte detta görs, har ungdomen ingen avsats att gå uppåt och vidare från. Och hur går det då för det land som inte ger de unga möjligheter att gå upp för kunskapens trappa?

Aatos Lahtinen

1. Ylioppilastutkintolautakunnan tehtävät ja organisaatio

1.1 Toiminnan tarkoitus

Lukiolain 18. §:n muuttamisesta annetun lain (478/2002) mukaan lukiokoulutuksen päätteeksi pannaan toimeen ylioppilastutkinto, jonka avulla selvitetään, ovatko opiskelijat omaksuneet lukion opetussuunnitelman mukaiset tiedot ja taidot sekä saavuttaneet lukiokoulutuksen tavoitteiden mukaisen riittävän kypsyys. Tutkinnon toimeenpanosta säädetään ylioppilastutkintoasetuksella (1000/1994), jota on muutettu asetuksilla 210/1995, 126/1996, 518/1997, 1192/1998, 144/2001, 733/2002 ja 250/2003. Tutkinnon suorittaminen tuottaa yleisen jatko-opintokelpoisuuden korkeakouluihin.

1.2 Keskeiset tavoitteet vuonna 2003

Opetusministeriön ja ylioppilastutkintolautakunnan vuoden 2003 tulossopimuksessa lautakunnan keskeiset tavoitteet olivat ylioppilastutkinnon toimeenpano sekä siihen liittyvät kehittämistoimet. Tutkinnon tehtäviä kehitettiin lukion uudistuvien opetussuunnitelmien pohjalta. Lautakunta alkoi valmistella reaalikokeen uudistuksen toimeenpanoa, kun valtioneuvosto oli antanut asetuksen reaalikokeen muuttamisesta reaaliaineiden kokeiksi kevästä 2006 alkaen. Äidinkielen kokeen uudistusta valmisteltiin lautakunnan hyväksymän suunnitelman mukaisesti. Lautakunta päätti syksyllä, että äidinkielen koe uudistetaan kevään 2007 tutkinnosta alkaen. Ylioppilastutkinnon tietojärjestelmän kehittämistä jatkettiin sen varmistamiseksi, että tutkinnon tekninen toimeenpano sujuu myös tulevaisuudessa. Ylioppilastutkinnon rakennekokeilua jatkettiin laajennettuna valtioneuvoston asetuksen mukaisesti.

1.3 Ylioppilastutkintolautakunta

Ylioppilastutkinnon johtamisesta ja järjestämisestä sekä muista tutkinnon toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä vastaa ylioppilastutkintolautakunta, johon opetusministeriö nimitti vuosiksi 2001–2003 puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän muita jäseniä yliopistojen ja korkeakoulujen sekä Opetushallituksen esityksestä.

Vuonna 2003 lautakunnassa oli 37 jäsentä. Lautakunnan puheenjohtajaksi opetusministeriö nimesi vuosiksi 2001–2003 professori Aatos Lahtisen sekä jäseniksi seuraavat henkilöt: professori Timo Airaksinen, tutkija Erkki Arminen, yliopistonlehtori Monica von Bonsdorff, ylitarkastaja Pekka Elo, professori John Eriksson, opetusneuvos Erik Geber, professori Markku Heikkilä, professori Marjatta Hietala, opetusneuvos Lea Houtsonen, yliopistonlehtori Eila Hämäläinen, yliopettaja Veikko Keränen, professori Leena Kirstinä (20.9.2001 alkaen), korkeakoulunlehtori Simo Kivelä, professori Hannele Kohvakka, tutkija Kaija Kärkkäinen, yliopistonlehtori Maija Larmola (sai eron 6.6.2001), professori Jari Lavonen, yliopistonlehtori Arto Lehmuskallio, professori Pentti Leino, professori Juhani Lokki, professori Olli Martio, tutkija Heikki Mikkeli, professori Markku Moilanen, opetusneuvos Marja Montonen, yliopistonlehtori Eevi Nivanka, yliopistonlehtori Ingegerd Nyström, yliopistonlehtori Sirkka-Liisa Ojanen, dosentti Kirsti Peitsara, opetusneuvos Kalevi Pohjala, yliopistonlehtori Carita Rosenberg-Wolff, professori Heikki Saarinen, yliopistonlehtori Kerstin Salminen, professori Pekka Sammallahti, yliopistonlehtori Päivi Sihvonen, opetusneuvos Pirjo Sinko, yliopistonlehtori Leena Vaurio ja professori Risto Vuorinen.

Lautakunta valitsi varapuheenjohtajiksi vuosiksi 2001–2003 opetusneuvos Kalevi Pohjalan ja professori Markku Moilasan.

Lautakunnalla on oikeus ottaa koesuoritusten arvostelua ja koetehtävien laadintaa varten apujäseniä. Vuonna 2003 arvostelutyöhön osallistuvia apujäseniä oli 302.

Tutkintokielet ovat suomi ja ruotsi. Vuoden 2003 tutkintoja varten lautakunta laati kokeita seuraavasti:

määrä kpl

äidinkielen koe	14
suomi tai ruotsi toisena kielenä -koe	4
reaalikoe	2
matematiikan koe	4
toisen kotimaisen kielen koe	8
vieraiden kielten kokeet	29
kielten erivapauskokeet	12
yhteensä	<u>73</u>

Lautakunta arvosteli koesuorituksia seuraavasti:

määrä kpl

äidinkielen koesuorituksia	64 907
suomi tai ruotsi toisena kielenä -kokeen suorituksia	513
reaalikokeen vastauksia	310 219
matematiikan koesuorituksia	35 546
toisen kotimaisen kielen koesuorituksia	51 040
vieraiden kielten koesuorituksia	72 984
yhteensä	<u>535 209</u>

1.4 Kanslia

Tutkinnon toimeenpanon organisointia ja teknistä toteutusta sekä hallintoa ja yhteydenpitoa lukioihin hoitaa lautakunnan kanslia. Vuonna 2003 kansliassa työskentelivät seuraavat virkamiehet: pääsihteeri, 6 sihteeriä, tietohallintoasiantuntija, 2 rekisterinhoitajaa, 5 toimistosihiteeriä, kirjanpitäjä, logistikko, arkistonhoitaja, 2 atk-kirjoittajaa sekä vahtimestari. Lisäksi kansliassa työskenteli tuntipalkkaisia työntekijöitä kiireisimpinä aikoina keväällä 11 ja syksyllä 7. Kanslian esimiehenä toimi pääsihteeri Anneli Roman.

Vakinaisesta henkilöstöstä oli naisia 17 (81 %) ja miehiä 4 (19 %). Henkilöstön keski-ikä oli kertomusvuoden lopussa 46,3 vuotta. Henkilöstökoulutuspäiviä oli 106 eli keskimäärin 5 koulutuspäivää virkamiestä kohden. Koulutukseen osallistumisen tavoitteena oli ylläpitää ja kehittää ammattitaitoa sekä edistää työkykyä. Osaltaan koulutuksen tarvetta lisäsi kertomusvuonna se, että kansliassa aloitettiin uuden palkkausjärjestelmän valmistelu.

Uusi työsuojelutoimikunta aloitti toimintansa vuoden alusta. Sen ensimmäisiä tehtäviä oli tarkistaa ja saattaa ajan tasalle kanslian työsuojelun toimintaohjelma. Tätä varten perustettiin työryhmä, jossa olivat mukana työsuojelutoimikunnan jäsenten lisäksi lautakunnan puheenjohtaja ja henkilöstöasioita hoitava sihteeri. Työryhmä piti yhteensä seitsemän kokousta. Työsuojelutoimikunta kokoontui tämän lisäksi yhdeksän kertaa. Se muun muassa laati työsuojelun toimintaohjelman pohjalta työsuojelun toimintasuunnitelman. Henkilöstölle järjestettiin maaliskuussa tasa-arvokysely, ja siinä esille tulleet kehittämistarpeet kirjattiin toimintaohjelmaan.

Työkykyä ylläpitävään toimintaan sisältyi kaksi työyhteisön kehittämispäivää. Kesäkuussa aiheena oli työyhteisön dynamiikka, jota käsiteltiin psykologi Seppo Heinon johdolla. Tilaisuus järjestettiin Fiskars Forumissa, ja ohjelmaan sisältyi myös opastettu kierros ruukkialueeseen. Joulukuussa henkilöstö matkusti Turkuun Aurajoen lukion kutsumana. Henkilöstölle esiteltiin lukiota ja sen toimintaa. Lisäksi vierailtiin Aboa Vetus & Ars Nova -museossa sekä makeistehdas Leafilla. Onnistuneen vierailun järjestelyistä vastasivat Turun seudun lukioiden koulusihteerit Terhi Lairolahden johdolla.

Työterveyshuolto toteutettiin työterveyshuollon toimintasuunnitelman mukaisesti, jonka sisällöstä lautakunta neuvottelee ja sopii vuosittain työterveyshuollon toteuttajan Medivire Työterveyspalvelut Oy:n kanssa. Toimintasuunnitelma kattaa ehkäisevän ja työkykyä ylläpitävän toiminnan sekä sairaanhoidon.

Lautakunta kustansi henkilöstölle keväällä ja syksyllä viisi käsittelykertaa sisältäneen hieronnan. Henkilöstön liikuntaharrastuksia tuettiin edelleen tarjoamalla kuntoseteleitä.

Henkilöstö teki vuotuisena virkistyspäivänään kesäkuussa matkan Tallinnaan. Vaihtoehtona oli retki Seurasaareen ja tutustuminen Ilon Wiklandin taidenäyttelyyn. Joulun alla käytiin katsomassa Helsingin kaupunginteatterissa Tennessee Williamsin näytelmä Nuoruuden suloinen lintu.

1.5 Tilat

Lautakunnan kanslia sijaitsee Senaatti-kiinteistöiltä vuokratuissa tiloissa osoitteessa Suvilahdenkatu 10 B, 00580 Helsinki. Huoneiston pinta-ala on 1 600 m². Lisäksi on erillistä arkisto- ja varastotilaa 107 m².

1.6 Kokoukset vuonna 2003

Lautakunta piti 8 yleiskokousta. **A-valiokunta**, jonka muodostavat äidinkielen, matematiikan ja reaaliaineiden edustajat, kokoontui 9 kertaa. **Kielivaliokunta**, johon kuuluvat toisen kotimaisen kielen, vieraiden kielten sekä suomi ja ruotsi toisena kielenä -kokeen edustajat, kokoontui 27 kertaa.

Lautakunta asetti lisäksi seuraavat valiokunnat ja työryhmät:

	kokouksia
työvaliokunta	4
äidinkielen kokeen kehittämistyöryhmä	3
matematiikan kokeen kehittämistyöryhmä	-
reaalikokeen seuranta- ja kehittämistyöryhmä	4
kielikokeiden kehittämistyöryhmä	3
lukivaliokunta	2
- käsiteltyjä tapauksia 1 202	
lääkärintodistusvaliokunta	2
- käsiteltyjä tapauksia 1 474	
vieraskielisten kokelaiden puoltolauseita käsittelevä valiokunta	2
- käsiteltyjä tapauksia 456	
kuullunymmärtämiskokeen häiriöitä käsittelevä valiokunta	2
optisten lomakkeiden tarkistusvaliokunta	2
jälkitutkimustyöryhmä	2
palkkiotyöryhmä	1
kielikokeiden palkkionjakotyöryhmä	-
kouluyhteistyöryhmä	3
koulukohtaisten tutkintotulosten julkistamista pohtiva työryhmä	-
ylioppilastutkintolautakunnan ja Opetushallituksen yhteistyöryhmä	3

Jokaisella ylioppilastutkintoon sisältyvällä oppiaineella on oma jaoksensa. **Ainejaokset** pitivät yhteensä 402 kokousta.

1.7 Lautakunnan päätökset ja lausunnot

Lautakunta teki hakemusten perusteella **päätöksiä** seuraavasti:

	kpl
- sairaita ja vammaisia kokelaita koskevia erityisjärjestelypäätöksiä	259
- kuulovammaisia kokelaita koskevia	50
- lukihäiriöisiä kokelaita koskevia	229
- yksittäisiä kokelaita koskevia	612
- osallistumisoikeutta koskevia	7
- tutkimuspyyntöjä koskevia	19
- julkaisupyyntöjä koskevia	17
- tarkistusarvostelupäätöksiä	250
	<hr/>
yhteensä	1 443

Lukioille lähetettiin 20 **kirjettä** ja 1 **määräys ja ohje**, joka koski kielikokeita.

Yksittäisille lukioille lähetettyjä erilaisia **huomautuksia**, jotka koskivat mm. puutteellisesti suoritettua alustavaa arvostelua, arvostelulomakkeiden täyttämistä sekä koesuoritusten lähettämistä, oli 125.

Pyydettyjä **todistusjäljennöksiä** kirjoitettiin 650, todistusten ruotsin- ja englanninkielisiä **käännöksiä** 130, **rekisteriotteita** 10 ja **todistuksia korkeakoulukelpoisuudesta** 15.

Tutkinnon jälkeen tehtyjä **koesuoritusten kopiopyyntöjä** oli 154 ja suoritusten **näyttöpyyntöjä** 20.

Lukiot tilasivat **koulukohtaisia arvosanajakaumia** kevään ja syksyn tutkinnoista yhteensä 671.

Lautakunta antoi opetusministeriölle yhteensä viisi **lausuntoa**:

Lausunto ylioppilastutkintolautakunnan hankintatoimen järjestämisestä (10.4.2003)

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi tekijänoikeuslain muuttamisesta (3.9.2003)

Lausunto opetusministeriön laatimasta koulutusta ja tutkimusta koskevasta kehittämissuunnitelmaluonnoksesta vuosille 2003–2008 (19.9.2003)

Selvitys ja lausunto Hannu Koskisen Suomen uskonnonopettajain liitto ry:stä, Psykologianopettajat PSOP ry:n ja Filosofian ja elämäkatsomustiedon opettajat Feto ry:n tekemästä kantelusta (5.11.2003)

Lausunto ylioppilastutkinnon ainereaaliuudistuksen siirtymävaihetta koskevasta kirjallisesta kysymyksestä (26.11.2003)

Lautakunta antoi lisäksi seuraavat muut lausunnot ja selvitykset:

Lausunto Opetushallitukselle lukion opetussuunnitelman perusteiden luonnoksesta (28.3.2003)

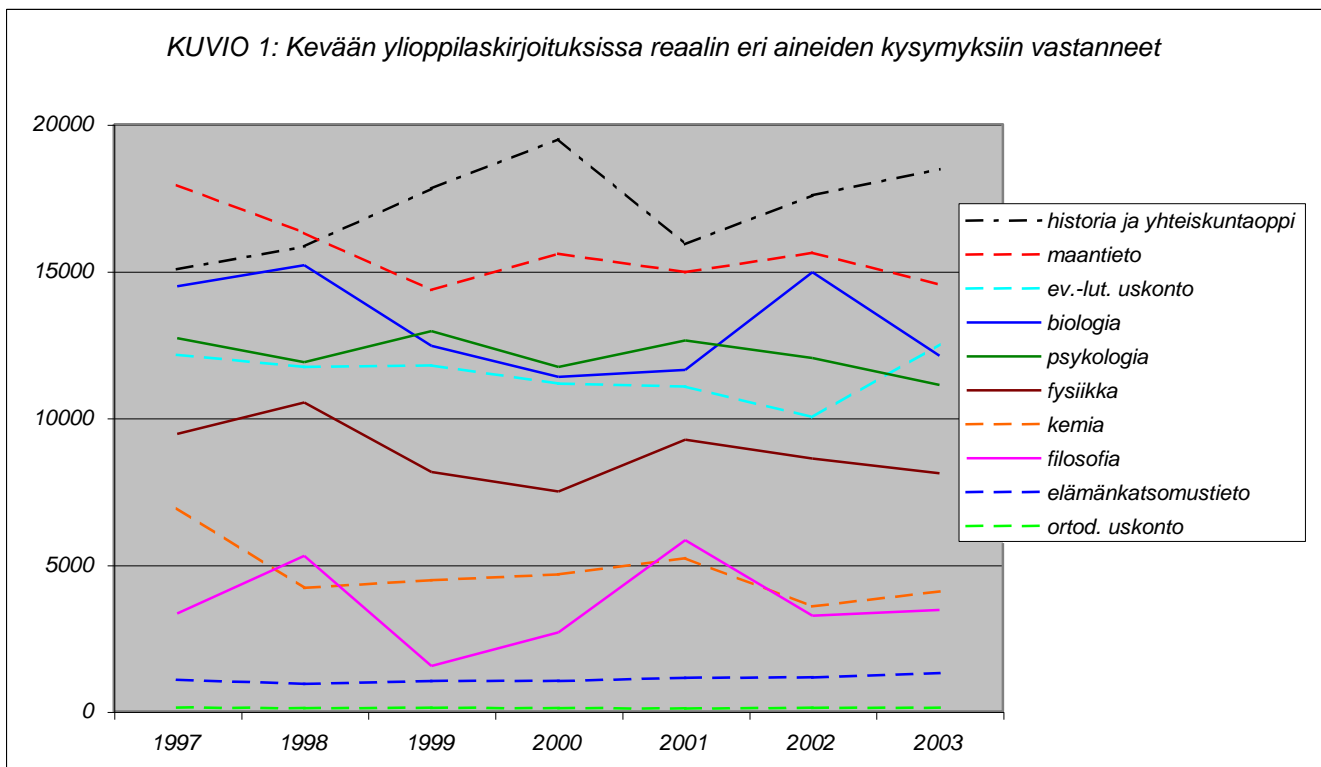
Vastaselitys korkeimmalle hallinto-oikeudelle MTV3:n toimittajan antamaan vastaselitykseen korkeimmalle hallinto-oikeudelle (1.9.2003)

Selvitys oikeuskanslerille ylioppilastutkinnon kokeiden kysymysten laadintaa ja arvosteluperusteita koskevasta kantelusta (21.10.2003)

1.8 Kehittämishankkeet

Valtioneuvosto hyväksyi 27.3.2003 pitkään valmistellun ylioppilastutkinnon asetuksen muutoksen, joka koskee reaalikokeen muuttamista yksittäisten reaaliaineiden kokeiksi kevästä 2006 alkaen. Uudistus vahvistaa reaaliaineiden asemaa tutkinnossa vastaamaan paremmin lukion opetussuunnitelman perusteita. Se myös lisää mahdollisuuksia hyödyntää tutkinnon kokeiden tuloksia yliopistojen ja korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa.

Reaaliaineen kokeen voi suorittaa uskonnossa, elämäkatsomustiedossa, psykologiassa, filosofiassa, historiassa, yhteiskuntaopissa, fysiikassa, kemiassa, biologiassa, maantiedossa ja uutena aineena terveystiedossa, kuitenkin vasta siirtymäkauden jälkeen kevästä 2007 alkaen. Kunkin reaaliaineen kokeeseen tulee myös 1–4 oppiainerajat ylittävää tehtävää. Kokeet jaetaan kullakin tutkintokerralla kahdelle koepäivälle (vrt. kuvio 1), joten kokelas voi yhdellä tutkintokerralla osallistua enintään kahden reaaliaineen kokeeseen. Tutkinnon hajauttamalla voi suorittaa tätä useampiakin reaaliaineen kokeita. Lautakunta alkoi valmistella ainerealin toimeenpanoa, ja lähetti syksyn 2003 aikana lukioille uudistuksesta kertovan kirjeen sekä kuvaukset kunkin reaaliaineen koetehtävien luonteesta.

KUVIO 1: Reaalikoe uudistuu kevään 2006 tutkinnosta alkaen siten, että nykyinen reaalikoe jaetaan yksittäisten reaaliaineiden kokeiksi. Yhdellä tutkintokerralla järjestetään kaksi reaaliaineiden koepäivää. Kuviossa ensimmäisenä koepäivänä pidettävät kokeet on merkitty yhtenäisellä viivalla ja toisena koepäivänä pidettävät kokeet katkoviivalla. Eri kokeiksi jaettavan historian ja yhteiskuntaopin koe on omalla viivatyypillään. Historian koe järjestetään ensimmäisenä ja yhteiskuntaopin koe toisena koepäivänä. Terveystiedon koe sijoittuu toiseen koepäivään. Nykyiseen reaalikokeeseen ilmoittautuessaan kokelaan on pitänyt valita, vastaako hän evankelis-luterilaisen uskonnon, ortodoksisen uskonnon vai elämäkatsomustiedon tehtäviin.

Kun päätös reaalikokeen uudistamisesta oli saatu aikaan, oli mahdollista edetä myös äidinkielen kokeen uudistamisessa. Lautakunta päättikin 19.9.2003 pitämässään kokouksessa, saatuaan ensin asiaa koskevan opetusministeriön kannanoton, toteuttaa äidinkielen kokeen uudistuksen kevästä 2007 alkaen. Uudistusta on suunniteltu useiden vuosien ajan, ja lautakunta on järjestänyt kaksi uudentyyppisiä tehtäviä testaavaa kokeilua ja laatinut niistä raportit. Uudistuksella tähdätään siihen, että koe mittaisi nykyistä paremmin opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden toteutumista.

Uusi äidinkielen koe koostuu yhtenä koepäivänä suoritettavasta tekstitaidon kokeesta ja toisena koepäivänä suoritettavasta esseekokeesta. Molemmat kokeet arvostellaan, ja arvosana määräytyy kokeiden painotetun yhteistuloksen perusteella. Lautakunta on alkanut valmistella uutta koetta koskevia ohjeita, jotka on tarkoitus toimittaa lukioille kevätlukukauden 2004 loppuun mennessä.

Lautakunta asetti vuonna 2003 työryhmän pohtimaan kielikokeiden kehittämistarpeita. Työryhmän tehtävänä on pohtia, miten lukion uudet opetussuunnitelman perusteet eri kielissä otetaan huomioon ylioppilastutkinnossa, erityisesti tutkinnon eurooppalaisen vertailtavuuden kannalta. Työryhmä selvittää myös mahdollisuutta sisällyttää suullisen kielitaidon koe tutkintoon. Työryhmän jäsenet ovat ylioppilastutkintolautakunnan jäseniä sekä asiantuntijoita opetusministeriöstä, Opetushallituksesta, Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitoksesta, Suomen kieltenopettajien liitosta ja ylioppilastutkintolautakunnasta.

Ylioppilastutkintolautakunnan puheenjohtaja ja pääsihteeri ovat olleet asiantuntijoina lisäksi muun muassa seuraavissa ylioppilastutkintoon liittyvissä kehittämishankkeissa:

Puheenjohtaja Aatos Lahtinen on ollut jäsenenä opetusministeriön asettamassa ylioppilastutkinnon rakennekokeilun seurantatyöryhmässä. Hän on toiminut opetusministeriön selvitysmiehenä, jonka tehtävänä oli pohtia ylioppilastutkinnon toisen kotimaisen kielen kokeen soveltuvuutta valtionhallinnon kielitutkinnon korvaavaksi kielikokeeksi. Puheenjohtaja Lahtinen on ollut myös sivistyspoliittisen ministerityöryhmän asiantuntijana ylioppilastutkintoon liittyvissä asioissa.

Pääsihteeri Anneli Roman on ollut jäsenenä opetusministeriön asettamassa ylioppilastutkinnon rakennekokeilun seurantatyöryhmässä sekä yliopistojen opiskelijavalintojen kehittämistä valmistelleen selvitysmies Sakari Aholan ohjausryhmässä.

Tutkinnon kehittämisestä aiheutuvat muutokset ovat tehneet ylioppilastutkinnon tietojärjestelmän uudistamisen välttämättömäksi. Lisäksi on otettava huomioon yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tarve saada ylioppilastutkintotiedot luotettavasti ja ajantasaisesti opiskelijavalintarekistereihinsä. Tietojärjestelmän uudistamisprojektin määritysvaihe saatiin päätökseen keväällä, minkä jälkeen järjestettiin tarjouskilpailu suunnittelu- ja toteutusvaiheesta julkisten hankintojen rekisterissä. Toimittajaksi valittiin TietoEnator. Järjestelmän on määrä valmistua vuoden 2005 loppuun mennessä. Opetusministeriö on myöntänyt lautakunnan käyttöön erillisen määrärahan tietojärjestelmän uusimiseen. Lautakunta kehittää myös seurantatutkimustaan tietojärjestelmän uudistamisen yhteydessä.

Muita kertomusvuoden hankkeita olivat muun muassa seuraavat:

Lautakunta laajensi edelleen skannereitten käyttöä pistetietojen tallennuksessa. Skannaus vähentää merkittävästi manuaalista atk-tallennusta ja helpottaa tutkintorekisterin valmistumista.

Kansliaan hankittiin loppuvuodesta uudet työasemat ja palvelimet vanhentuneiden laitteiden tilalle.

Koko valtionhallinnossa on määrä ottaa käyttöön uusi palkkausjärjestelmä meneillään olevan sopimuskauden loppuun mennessä. Lautakunta perusti työryhmän valmistelemaan kanslian henkilöstön siirtymistä uuteen palkkausjärjestelmään.

Kansliassa toimi sihteeri Mia Sarpolahden johdolla työryhmä, joka kartoitti kanslian valmiuden palvella molemmilla kotimaisilla kielillä uuden kielilain astuessa voimaan vuoden 2004 alusta.

Lautakunnan arkistonmuodostussuunnitelman ajan tasalle saattamista jatkettiin. Arkistotyöryhmä kokoontui vuoden aikana neljä kertaa.

1.9 Yhteistyötahot

Ylioppilastutkintolautakunnalla oli vuoden aikana yhteistyötä tutkintoa koskevissa asioissa opetusministeriön, Opetushallituksen, Suomen Yliopistojen Rehtorien Neuvoston, Opetusalan Ammattijärjestön, Suomen Rehtorit ry:n, Matemaattisten Aineiden Opettajien Liiton, Suomen kieltenopettajien liiton ja Suomen Lukiolaisten Liiton kanssa. Äidinkielen kokeen kehittämistyöhön osallistuivat Äidinkielen opettajain liiton ja Finlands svenska modersmålslära rföreningenin edustajat. Lautakunta oli lisäksi kokeiden arvosteluun liittyvissä asioissa yhteydessä opettajayhdistysten edustajiin.

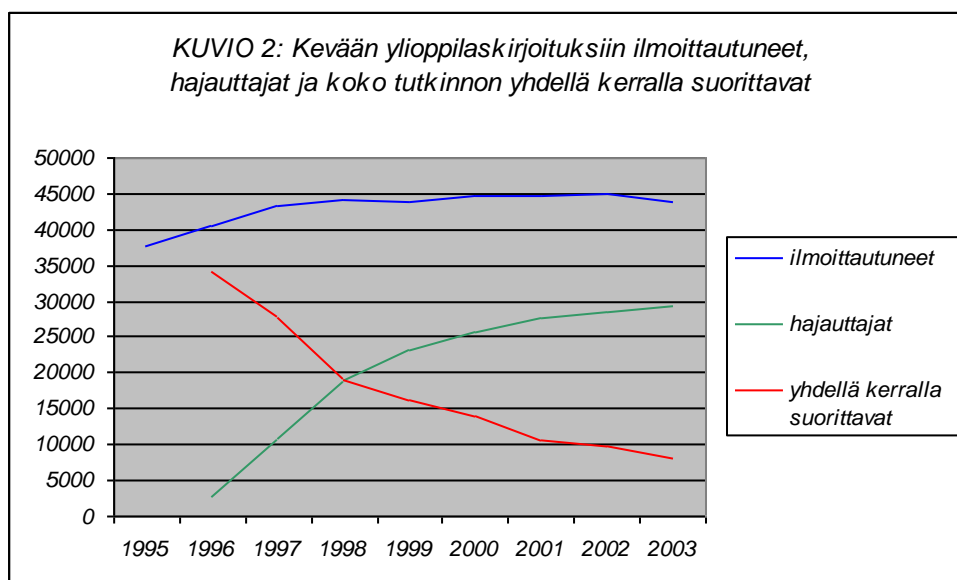
2. Vuoden 2003 ylioppilastutkinnot

2.1 Kevään tutkinto

Kevään tutkinnossa järjestettiin kielten kuullunymmärtämiskokeet 10.–12.2. ja tutkinnon kirjalliset kokeet 17.3.–7.4. Tutkintoon ilmoittautui yhteensä 43 875 kokelasta (k. 2002 45 045), joista tutkintoa hajautetusti suorittavia oli 29 290 (k. 2002 28 444). Ilmoittautumisia tuli yhteensä 162 541 kokeeseen (k. 2002 169 520).

Ylioppilastutkinnon suoritti keväällä yhteensä 31 463 kokelasta (k. 2002 32 512). 2 093 kokelasta hylättiin (k. 2002 1 946), ja 331 kokelasta keskeytti tutkinnon (k. 2002 304). Todistuksia hyväksytyyn kokeen tai kokeiden suorittamisesta annettiin 7 951 kokelaalle (k. 2002 8 297).

Sen jälkeen kun ylioppilastutkinnon suorittaminen hajauttamalla tuli mahdolliseksi kevään 1996 ylioppilaskirjoituksista lähtien, tutkintonsa hajautetusti suorittavien määrä on kasvanut huomasti (vrt. kuvio 2). Kun keväällä 1996 40 469 ilmoittautuneesta 2 778 päätti hajauttaa tutkintonsa, olivat vastaavat luvut keväällä 2003 43 875 ilmoittautunutta ja 29 290 hajauttajaa. Vastaavasti yhdellä kerralla tutkinnon suorittavien osuus on laskenut melko samaa tahtia. Keväällä 1996 34 048 kokelasta aikoi suorittaa tutkinnon kerralla, keväällä 2003 tällaisia kokelaita oli enää 8 154. Viimeisimpien vuosien lukujen perusteella vaikuttaa siltä, että hajauttajien ja yhdellä kerralla tutkinnon suorittavien määrät ovat asettumassa melko vakaasti noin 29 000 hajauttajaan ja 8 000:een koko tutkinnon kerralla suorittavaan. Tosin kerralla koko tutkinnon suorittavien määrä on edelleen lievässä laskussa. Kaikkien kevään kirjoituksiin ilmoittautuneiden lukumäärä on tarkastellulla aikavälillä pysytellyt melko samalla tasolla. Merkittävin muutos on kokelasmäärän nousu 2 895:llä kevästä 1995 kevääseen 1996, muutoksen aiheutti todennäköisesti keväällä 1996 alkanut hajauttamismahdollisuus.

2.2 Syksyn tutkinto

Syksyn tutkinto järjestettiin 8.9.–6.10. Tutkintoon ilmoittautui yhteensä 36 153 kokeilasta (s. 2002 35 913), joista tutkintoa hajautetusti suorittavia oli 26 718 (s. 2002 26 495). Ilmoittautumisia tuli yhteensä 64 371 kokeeseen (s. 2002 64 349).

Ylioppilastutkinnon suoritti syksyllä yhteensä 3 704 kokeilasta (s. 2002 3 683). 1 237 kokeilasta hylättiin (s. 2002 1 190), ja 257 kokeilasta keskeytti tutkinnon (s. 2002 279). Todistuksia hyväksytyin kokeen tai kokeiden suorittamisesta annettiin 7 519 kokeilalle (s. 2002 8 435).

2.3 Kevään ja syksyn tutkinnot yhteensä

	v. 2003	(v. 2002)
kokeilaita kaikkiaan	80 028	(80 958)
hajauttajia	56 008	(54 939)
tutkinnon suorittaneita	35 167	(36 195)
hylättyjä	3 330	(3 136)
keskeyttäneitä	588	(583)
kokeita	226 912	(233 869)

Ylioppilaaksi kirjoittavien osuus ikäluokasta on nykyään asettunut melko vakaalle tasolle, ja ikäluokan koko lieneekin paras ylioppilaskokeilaiden määrän ennustaja. Tyypillisesti ylioppilaaksi kirjoitetaan samana vuonna, jona täytetään 19 vuotta, joten edellisen vuoden lopussa 18 vuotta täyttäneiden lukumäärää voitaneen pitää melko hyvänä ylioppilaiden määrän ennustajana. Vuoden 2003 lopussa 64 420 suomalaista oli täyttänyt samana vuonna 18 vuotta, vuoden 2002 luku oli 66 761 ja vuoden 2001 68 357. Vuonna 2003 35 167 kokeilasta suoritti hyväksytysti ylioppilastutkinnon, vuotta aikaisemmin tutkinnon hyväksytysti suorittaneita oli 36 195. Suorittaneiden lukumäärä laski siis hieman yli tuhannella, kun edellisenä vuonna 18 vuotta täyttäneiden määrän lasku oli 1 596. Vuonna 2004 edellisenä vuonna täysi-ikäiseksi tulleen ikäluokan odotetaan jälleen pienenevän, nyt yli kahdella tuhannella. Onkin odotettavissa, että uusien ylioppilaiden määrän lasku jatkuu.

3. Rakennekokeilu

Nykyistä valinnaisempaa ylioppilastutkinnon rakennetta kokeiltiin opetusministeriön päätöksellä (1.6.1994, 3.6.1994, 4.4.1996 ja 7.9.1998) 29 lukiassa vuosina 1995–2002. Valtioneuvosto antoi 26.9.2002 asetuksen (811/2002), joka koskee ylioppilastutkinnon rakennekokeilua vuosina 2003–2007. Kokeilu laajennettiin koskemaan yhteensä 57:ää lukiota, joista kolme on aikuislukiota. Rakennekokeilussa mukana olevan lukion kokeilaiden on suoritettava pakollinen koe äidinkieliessä ja kolmessa muussa kokeessa, jotka he saavat valita seuraavien neljän kokeen joukosta: toisen kotimaisen kielen koe, vieraan kielen koe, matematiikan koe ja reaalikoe. Muutoin kokeilussa mukana olevien lukioiden kokeilaita koskee, mitä ylioppilastutkintoasetuksessa (1000/94) on säädetty. Opetusministeriö on ilmoittanut, että ylioppilastutkinnon rakenteen kehittämisestä päätetään vuoden 2004 aikana.

4. Koulutustoiminta

Ylioppilastutkinnon kehittäminen edellyttää tehtävänlaatijoiden ja arvostelijoiden jatkuvaa kouluttamista. Lautakunta järjesti vuonna 2003 koulutustilaisuuden sekä kielikokeiden tehtävänlaajijoille että kielten

koesuoritusten arvostelijoille. Kielivaliokunnan varsinaisille jäsenille järjestettiin lisäksi lukion uudistuvia opetussuunnitelmia koskeva koulutuspäivä. Kouluttajina toimivat tutkimusprofessori Sauli Takala ja ylioppilastutkintolautakunnan kielivaliokunnan jäsenet.

Opetushallitus hyväksyi vuonna 2003 uudet lukion opetussuunnitelman perusteet, jotka tulevat voimaan 1.8.2005. Ylioppilastutkintolautakunta järjesti yhteistyössä Opetushallituksen kanssa seminaarin, jossa esiteltiin lukion uusien opetussuunnitelmien sisältöä ja käsiteltiin niiden vaikutusta ylioppilastutkintoon. Koulutus oli tarkoitettu lautakunnan jäsenille ja Opetushallituksen virkamiehille.

Ylioppilastutkintolautakunta järjesti yhdessä Suomen Rehtorit ry:n kanssa lokakuussa neljä koulutustilaisuutta, joissa keskityttiin erityisesti ainerealin tulevaan toteutukseen. Niissä käsiteltiin myös ylioppilastutkinnon toimeenpanoa keväällä 2004 ja perehdyttiin tutkinnon muihin kehittämisenäkymiin. Koulutus oli suunnattu tutkintojärjestelyistä lukioissa vastaaville ja käytännön toteutuksiin osallistuville: rehtoreille, apulaisrehtoreille, opinto-ohjaajille, reaaliaineiden opettajille ja koulusihteereille. Luennoijina toimivat rehtorit Jorma Lempinen ja Eira Kasper sekä ylioppilastutkintolautakunnan puheenjohtaja, professori Aatos Lahtinen, pääsihteeri Anneli Roman ja reaalikokeen kehittämis- ja seurantatyöryhmän puheenjohtaja, professori Heikki Saarinen sekä lautakunnan jäsenet tutkija Erkki Arminen, professori Juhani Lokki ja tutkija Heikki Mikkeli. Tilaisuudet järjestettiin Oulussa, Jyväskylässä, Helsingissä ja Tampereella.

Lautakunnan puheenjohtaja, pääsihteeri, sihteerit ja jäsenet kävivät lisäksi luennoimassa ylioppilastutkintoon liittyvistä asioista eri yhteistyötahojen järjestämissä tilaisuuksissa. Aiheita olivat muun muassa ylioppilastutkinnon uudistukset, erityisesti reaalikokeen uudistus, ja tutkinnon käytännön toimeenpano, kokeiden arviointi sekä lukion opetussuunnitelmat ja ylioppilastutkinto. Sihteerit Anneli Bäckman ja Mia Sarpolahti luennoivat luku- ja kirjoitushäiriön huomioon ottamisesta ylioppilastutkinnossa yhteensä kuudessa eri koulutustilaisuudessa.

5. Ylioppilastutkintolautakunnan tiedotus

Erityistä kiinnostusta tiedotusvälineissä herättivät kertomusvuoden aikana tehty päätös reaalikokeen uudistamisesta sekä ylioppilastutkinnon rakennekokeilun laajentaminen. Mediaseurannasta käy odotetusti ilmi, että tutkinto sai eniten julkisuutta ylioppilaskirjoitusten sekä tulosten valmistumisen aikoina. Tiedotuksen huippukausia olivat helmi-, maaliskuu-, touko- ja syyskuu.

Lautakunnan tiedottamisesta vastasivat puheenjohtaja ja pääsihteeri yhdessä.

Lautakunta jakaa ennen jokaista tutkintokertaa tiedotusvälineiden käyttöön tiedotteen, joka sisältää valtakunnallisia tilastotietoja tutkintoon osallistuvista kokelaista. Tutkintotulosten valmistuttua tiedotusvälineille luovutetaan valtakunnallisia tilastotietoja tutkinnon suorittajien menestymisestä.

Kevään reaalikoetta koskeva Ällä vai ei? -ohjelma esitettiin televisiossa reaalikokeen päivänä 19.3.2003. Ohjelmassa lautakunnan eri reaaliaineiden edustajat vastasivat kokelaiden esittämiin kysymyksiin.

Ylioppilastutkinnosta saa tietoa lautakunnan kotisivulta Internetistä osoitteesta www.minedu.fi/yo-tutkinto. Lautakunta julkaisee kotisivullaan myös uusien ylioppilaiden nimet.

Ylioppilastutkintoa koskeva esite on saatavana suomen, ruotsin, englannin, saksan ja ranskan kielellä.

6. Ylioppilastutkintolautakunnan talous

6.1 Nettobudjetoitavat tulot

Valtion vuoden 2003 talousarviossa lautakunnan nettobudjetoitaviksi tuloiksi oli merkitty 5 848 000 euroa ja menoiksi 5 840 000 euroa sekä nettotuloiksi 8 000 euroa.

6.2 Tulot

Opetusministeriö vahvistaa lautakunnan esityksestä ylioppilastutkintomaksut, jotka koulu perii tutkintoon ilmoittautuneilta ja tilittää lautakunnalle. Kevään 2003 ylioppilastutkintomaksut perustuivat opetusministeriön 30.5.2001 ja 18.12.2001 antamiin asetuksiin ylioppilastutkintolautakunnan suoritteiden maksullisuudesta. Opetusministeriö antoi 16.5.2003 asetuksen, joka sisälsi muutoksen tutkintomaksuihin syksyn 2003 tutkinnosta alkaen.

Ylioppilastutkintomaksut olivat vuonna 2003 seuraavat:

	kevät 2003	syksy 2003
Perusmaksu	18,50 €	20,00 €
Koekohtainen maksu	18,50 €	21,00 €
Maksu erivapauskielikokeesta	25,00 €	25,00 €
Maksu tarkistusarvostelusta	50,00 €	50,00 €

Lautakunnalle kertyi tuloja seuraavasti:

	vuosi 2003	vuosi 2002
Tutkintomaksut	5 888 742 € (99,2 %)	5 815 199 € (98,2 %)
Maksut tarkistus- arvostelusta	11 603 € (0,2 %)	11 302 € (0,2 %)
Todistusjäljennösmaksut	11 539 € (0,2 %)	9 394 € (0,2 %)
Muut tulot	25 715 € (0,4 %)	84 906 € ¹ (1,4 %)
<hr/> yhteensä	<hr/> 5 937 599 € (100,0 %)	<hr/> 5 920 801 € (100,0 %)

¹Summaan sisältyy 58 932 € juhluvuoden apurahoja kolmelta säätiöltä.

6.3 Menot

Menot jakaantuivat seuraavasti:

	vuosi 2003	vuosi 2002
Palkkiot	2 989 736 € (53,7 %)	3 051 733 € (51,6 %)
Palkat	782 792 € (14,1 %)	737 533 € (12,5 %)
Muut menot	1 792 839 € (32,2 %)	2 123 448 € (35,9 %)
<hr/> yhteensä	<hr/> 5 565 367 € (100,0 %)	<hr/> 5 912 714 € (100,0 %)

Yhteystiedot

Ylioppilastutkintolautakunta

Postiosoite	PL 50 00581 HELSINKI
Käyntiosoite	Suvilahdenkatu 10 B 00580 HELSINKI
Puhelin	(09) 773 801
Faksi	(09) 762 274
Sähköposti	etunimi.sukunimi@ytl-edu.fi
Internet	www.minedu.fi/yo-tutkinto